

Minister Klimatu i Środowiska

DGL-WOZ.0500.5.2026
4315710.17519960.14276091
Warszawa, 21-04-2026

Dotyczy: Odpowiedzi na interpelację Posłanki Ewy Schädler (K10INT16307)

W sprawie: Odmowy uzgodnienia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz negatywnej opinii do planu ogólnego gminy Suchy Las w kontekście ochrony złóż kopalin.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT16307 Posłanki Ewy Schädler przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. **Czy istnieją aktualne, realne plany eksploatacji złoża węgla brunatnego „Szamotuły” (WB 767), w szczególności:**
 - a) czy prowadzone są prace przygotowawcze, analityczne lub inwestycyjne,
 - b) czy wskazano potencjalnego inwestora,
 - c) czy określono orientacyjny horyzont czasowy ewentualnej eksploatacji?

Minister Klimatu i Środowiska jest organem wydającym koncesję na wniosek inwestora. Nie jest możliwe wskazanie informacji o planach wydobywania kopaliny i surowców, ponieważ prowadzenie działalności w tym obszarze jest uzależnione od indywidualnych decyzji przedsiębiorców. Ponadto zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem sądów administracyjnych¹ złoża podlega ochronie niezależnie od tego, czy jest przewidziane do eksploatacji. Samo stwierdzenie istnienia złoża kopaliny generuje obowiązek jej ochrony.

2. **Na jakiej podstawie Ministerstwo uznaje za zasadne blokowanie rozwoju zabudowy mieszkaniowej na przedmiotowym terenie, pomimo braku konkretnych planów wydobycia?**

¹ Np. wyrok NSA z 20 maja 2015 r., sygn. akt II OSK 394/15, wyrok WSA w Warszawie z 13 lipca 2023 r., sygn. akt VII SA/Wa 773/23.

Minister właściwy ds. środowiska działa na podstawie przepisów prawa oraz powierzonych zadań w dziedzinie środowiska, związanych z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, jakimi są złoża kopalin (art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej²).

Należy podkreślić, że bez względu na obecne lub przyszłe plany eksploatacji minister ma obowiązek ochrony złóż kopalin w celu zabezpieczenia dostępu do surowców dla obecnych oraz przyszłych pokoleń. Wszystkie złoża kopalin na terenie Polski niezmiennie, od kilkudziesięciu lat są objęte ochroną wynikającą z obowiązujących przepisów prawa, a gospodarowanie nimi powinno odbywać się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego.

Złoża kopalin podlegają ochronie na mocy następujących przepisów:

- art. 95 i 96 ustawy - Prawo geologiczne i górnicze³,
- art. 72 i 125 ustawy - Prawo ochrony środowiska⁴,
- art. 7 ust. 2 pkt 3 lit. c i art. 13b pkt 3 lit. h ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁵,
- art. 1 pkt 4 i art. 3 ustawy o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju⁶.

3. Dlaczego w wydanym rozstrzygnięciu nie określono jednoznacznych warunków, których spełnienie umożliwiłoby uzgodnienie projektu planu miejscowego?

W postanowieniu zostało jednoznacznie określone, że warunkiem niezbędnym do uzgodnienia dokumentu jest zmiana zagospodarowania niezabudowanej części obszaru objętego planem oznaczonego w załączniku nr 1, na taki rodzaj zagospodarowania, który zapewni dostęp do złoża węgla brunatnego „Szamotoły” WB 767 na potrzeby jego ewentualnej przyszłej eksploatacji.

Zwracam natomiast uwagę, że zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych Minister jako organ administracji geologicznej współdziałający nie posiada kompetencji do samodzielnego ustalenia konkretnego przeznaczenia określonego obszaru objętego projektem planu miejscowego, ponieważ w takim przypadku wkraczałby bez umocowania ustawowego w tzw. władztwo planistyczne gminy⁷.

Tym samym rola Ministra w procedurze uzgodnieniowej ogranicza się do oceny, czy przyjęte przez gminę rozwiązania planistyczne nie naruszają zasady ochrony udokumentowanych złóż kopalin. Minister może wskazać na konieczność wprowadzenia zmian zapewniających ochronę złoża, jednak nie może „projektować” planu miejscowego za

² ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1275)

³ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 69), dalej jako: „P.g.g.”,

⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.), dalej jako: „P.o.ś.”,

⁵ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), dalej jako: „u.p.z.p.”,

⁶ Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1235),

⁷ Wyrok NSA z 8 listopada 2016 r., sygn. akt: II OSK 1772/15.

gminę. Władztwo planistyczne pozostaje uprawnieniem gminy, a organy uzgadniające mogą ocenić czy konkretny sposób zagospodarowania terenu zapisany w projekcie aktu planowania przestrzennego jest zgodny lub nie, z właściwością konkretnego organu.

4. Jak Ministerstwo uzasadnia różnice w podejściu do analogicznych terenów w tej samej gminie, dla których w przeszłości nie zgłaszano zastrzeżeń na etapie opiniowania dokumentów planistycznych?

Każdy przypadek uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy, uzgodnienia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego czy opinii do projektu planu ogólnego jest wynikiem odrębnego postępowania administracyjnego, które uwzględnia okoliczności, specyfikację i indywidualny charakter danej sprawy.

Przy formułowaniu stanowiska Minister bierze pod uwagę w szczególności:

- przebieg i charakter istniejącej linii zabudowy względem granic udokumentowanego złoża,
- możliwość zachowania funkcji ochronnych wynikających z art. 125–126 P.o.ś.,
- wpływ wyznaczonych stref na przyszły dostęp do złoża i ewentualną możliwość jego zagospodarowania.

5. Czy Ministerstwo przeprowadziło analizę skutków społeczno-gospodarczych swojej decyzji dla gminy Suchy Las, w tym wpływu na rozwój zabudowy mieszkaniowej oraz realizację zadań własnych gminy?

Zgodnie z art. 125 ust. 1 P.o.ś. złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Wcześniej analogiczną normę zawierał art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska⁸. Oznacza to, że wszystkie złoża kopalin podlegają ochronie od ponad 45 lat. Organy administracji państwowej w planach ogólnych, planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach w sprawie ustalenia lokalizacji oraz miejsca i warunków realizacji inwestycji powinny uwzględniać złoża kopalin oraz aktualne i przyszłe potrzeby ich eksploatacji.

Oznacza to, że ograniczenia ustawowe związane z ochroną złóż kopalin nie stanowią nowych rozwiązań ani ograniczeń, więc nie sposób określać, jakie skutki może wywołać.

Natomiast należy pamiętać, że ochrona złóż kopalin stanowi jeden z wielu interesów publicznych, branych pod uwagę podczas planowania i zagospodarowania przestrzennego, który jest analizowany podczas opiniowania albo uzgadniania projektów planów ogólnych gmin oraz planów miejscowych.

Warto również podkreślić, że Minister Klimatu i Środowiska jako organ administracji geologicznej:

⁸ ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. z 1980 r. Nr 3, poz. 6)

- przy opiniowaniu projektów planów ogólnych gmin, bierze pod uwagę zapisy planów miejscowych oraz respektuje prawa nabyte (aby nie narażać gmin na odpowiedzialność odszkodowawczą wynikającą ze zmiany sposobu przeznaczenia nieruchomości w planach miejscowych),
- każdorazowo szczegółowo analizuje zapisy projektu planu m.in. pod kątem zagospodarowania, występowania zabudowy, infrastruktury, możliwości rozwoju gmin na terenach, gdzie nie występują złoża kopalin, oraz nie sprzeciwia się zabudowie terenów ponad złożami (w uzasadnionych przypadkach),
- prowadzi dialog ze społecznościami lokalnymi, wypracowując kompromisy dotyczące wyznaczania zasad i granic zabudowy.

6. Czy Ministerstwo przeprowadziło analizę potencjalnych skutków finansowych dla właścicieli nieruchomości oraz jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności w kontekście ewentualnych roszczeń wynikających z ograniczenia możliwości zagospodarowania terenu oraz czy dokonano analizy ekonomicznej opłacalności eksploatacji złoża, uwzględniającej koszty odszkodowań dla właścicieli nieruchomości, ewentualne koszty związane z ingerencją w obszary chronione (w tym Natura 2000), koszty transportu surowca oraz budowy infrastruktury energetycznej?

Tak jak wspomniano powyżej, złoża kopalin podlegają ochronie od ponad 45 lat, a ograniczenia ustawowe związane z ochroną złóż kopalin nie stanowią nowych rozwiązań ani ograniczeń, co oznacza, że nie mamy do czynienia z utratą dochodów, dlatego nie były rozważane żadne rekompensaty dla gmin z tego tytułu.

7. Jak długo – według aktualnego stanowiska Ministerstwa – przedmiotowe tereny powinny pozostawać wyłączone z możliwości zabudowy w związku z ochroną złoża?

Ochrona złóż kopalin stanowi element polityki państwa w zakresie gospodarowania zasobami naturalnymi i jest jednym z uwarunkowań uwzględnianych w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Celem tych działań jest zachowanie możliwości racjonalnego wykorzystania surowców w przyszłości, przy jednoczesnym poszanowaniu innych interesów publicznych, w tym bezpieczeństwa surowcowego państwa. Nie można również wykluczyć zmian kierunków polityki klimatycznej czy też rozwoju technologii, które umożliwiłaby w przyszłości wykorzystanie naszych bogactw naturalnych, przy znaczącym ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko. Dlatego bardzo ważne jest zabezpieczenie dostępności do surowców, co stanowi jedno z wielu uwarunkowań w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Należy wskazać, że ochrona złóż kopalin nie ma charakteru absolutnego, co oznacza w praktyce, że każdorazowo – po otrzymaniu projektu planu ogólnego lub miejscowego – organ dokonuje analizy, czy projektowany sposób zagospodarowania terenu nie zagrazi ochronie złóż kopalin i nawet w przypadku pozytywnej odpowiedzi, organ na

dalszym etapie dokonuje ważenia różnych interesów publicznych, zaś w przypadku decyzji o warunkach zabudowy – dokonuje ważenia interesu publicznego oraz interesu prywatnego.

Jednocześnie kwestie związane z przeznaczaniem terenów pod zabudowę oraz zachowaniem ładu przestrzennego mają charakter szerszy i dotyczą całego systemu planowania przestrzennego w Polsce. W tym obszarze od lat wskazuje się na potrzebę wzmocnienia mechanizmów zapewniających zrównoważony rozwój oraz większą spójność polityki przestrzennej na poziomie lokalnym i krajowym, np. raport Najwyższej Izby Kontroli, po przeprowadzeniu kontroli pt. „Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w Polsce na przykładzie wybranych miast”⁹.

Nie ma możliwości rezygnacji z ochrony złóż kopalin i nadal będzie ona realizowana. Natomiast w Ministerstwie Klimatu i Środowiska trwają prace nad opracowaniem założeń nowelizacji Prawa geologicznego i górniczego. Resort dostrzega potrzebę rozwoju gmin oraz realizacji istotnych inwestycji lokalnych. Celem prowadzonych prac jest wypracowanie rozwiązań, które pozwolą w sposób racjonalny godzić ochronę złóż z potrzebami rozwojowymi samorządów. Proces ten prowadzony jest w dialogu z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego oraz innymi interesariuszami.

8. Biorąc pod uwagę postępującą transformację energetyczną Polski oraz kierunki polityki klimatyczno-energetycznej państwa, czy Ministerstwo przewiduje możliwość uelastycznienia swojego stanowiska poprzez dopuszczenie zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności na terenach, gdzie eksploatacja złoża nie jest obecnie planowana i pozostaje mało prawdopodobna w perspektywie najbliższych 20–30 lat?

W ocenie Ministra zabudowa złoża naruszyłaby zasadę ochrony złóż, za której przestrzeganie odpowiada. Obowiązek ten wynika z troski o zabezpieczenie źródeł energii na przyszłość. Należy przypomnieć, że węgiel brunatny jest w dalszym ciągu jednym z głównych źródeł energii w kraju. Odbývająca się transformacja klimatyczno-energetyczna jeszcze nie doprowadziła do zaniku zapotrzebowania na energię pochodzącą z węgla brunatnego. Oznacza to, że Polska nie może w tym momencie zablokować dostępu do jego złóż, dopuszczając zabudowę ich powierzchni. Nabiera to jeszcze większego znaczenia wobec niepewnej sytuacji międzynarodowej. Z uwagi na asymetrię informacji pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym, nie jest możliwe sformułowanie jednoznacznej i bezwzględnej oceny, że perspektywa wydobycia węgla brunatnego w ciągu najbliższych 20–30 lat jest niemożliwa.

9. Czy Ministerstwo posiada aktualne analizy potwierdzające strategiczne znaczenie złoża „Szamotoły” w kontekście obowiązującej i aktualizowanej Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku (PEP2040)?

⁹ KIN.430.8.2022,

Nie przeprowadza się odrębnych analiz „potwierdzających strategiczne znaczenie” w odniesieniu do złóż kopalin. Organ przeprowadza analizy w ramach konkretnie prowadzonych postępowań, np. w procesie opiniowania projektu planu ogólnego oraz uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy – w zakresie udokumentowanych złóż kopalin. Podczas takiej analizy sprawdza się, czy zaprojektowany sposób zagospodarowania nieruchomości nie naruszy ochrony złoża kopaliny.

Dla złoża węgla brunatnego „Szamotuły” WB 767 nie toczy się postępowanie o uznanie tego złoża za strategiczne.

10. Czy istnieje możliwość wypracowania wspólnych z gminą Suchy Las wytycznych planistycznych, które umożliwiłyby racjonalną ochronę złoża przy jednoczesnym dopuszczeniu częściowego zagospodarowania terenów już zurbanizowanych lub przeznaczonych pod zabudowę?

Konsultacje takie miały już miejsce, 13 marca 2026 r. do Ministerstwa Klimatu i Środowiska wpłynęło pismo gminy Suchy Las z prośbą o weryfikację stanowiska dotyczącego opinii do planu ogólnego gminy i uwzględnienie zapisów:

- obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - dla miejscowości Zielątkowo, rejon ulic Szkolnej, Leśnej i Dworcowej (uchwała nr XLIV/425/2001 Rady Gminy Suchy Las z dnia 12 lipca 2001 r., Dz. Urz. Woj. Wielk. 2001 r., nr 89, poz. 1762),
 - oraz zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Zielątkowo, rejon ul. Szkolnej, Leśnej i Dworcowej na terenie działki o nr ewid. 67/2 oraz części działek o nr ewid.: 64/6, 65, 66 i 67/10 (uchwała nr LIV/466/2006 r. Rady Gminy Suchy Las z dnia 22 czerwca 2006 r., Dz. Urz. Woj. Wielk. 2006 r., nr 176, poz. 4066),
- a także wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla działek o nr ewid. 67/45, 67/46, 67/48, 67/49 obręb Zielątkowo

Na zapytanie to Minister odpowiedział pozytywnie, a możliwość dalszych konsultacji pozostaje otwarta.

11. Jakie konkretne formy zagospodarowania terenu Ministerstwo uznałoby za dopuszczalne w przedmiotowych strefach, tak aby nie naruszały one interesów państwa związanych z ochroną złoża, a jednocześnie umożliwiły gminie realizację funkcji mieszkaniowych, usługowych lub rekreacyjnych?

Każdy przypadek należy rozpatrywać indywidualnie, można natomiast przyjąć, że strefy: górnictwa, otwarta, zieleni i rekreacji, produkcji rolniczej nie naruszają zasady ochrony złóż. Gmina może realizować funkcję mieszkalną usługową oraz sportu i rekreacji poza terenami złoża w istniejącej strefie zabudowy lub jako uzupełnienie istniejących stref zabudowy. Jednocześnie Minister stoi na stanowisku, że strefy z zabudową mieszkaniową lub zagrodową powinny być wyznaczane w pierwszej kolejności poza niezabudowanym

obszarem występowania węgla brunatnego, jak również, że co do zasady nie powinny one powodować przesunięcia istniejącego zasięgu zabudowy.

12. Biorąc pod uwagę, że złoża węgla brunatnego „Szamotuły” w znacznej części pokrywa się z obszarami cennymi przyrodniczo, w tym formami ochrony przyrody, korytarzami ekologicznymi oraz gruntami rolnymi wysokich klas bonitacyjnych, czy Ministerstwo rozważa możliwość eksploatacji tego złoża kosztem tych obszarów oraz czy przeprowadzono analizy wpływu takiej eksploatacji na środowisko?

Zagadnienie to pozostaje poza zakresem właściwości ministra. Kwestia ewentualnego wpływu wydobywania na obszary cenne przyrodniczo, korytarze ekologiczne oraz grunty rolne podlegałyby badaniu w ramach postępowania dotyczącego środowiskowych uwarunkowań przedsięwzięcia. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że ochrona złóż kopalin nie oznacza nakazu wydobywania (budowy kopalni), a tym samym nie stoi w sprzeczności z ochroną obszarów cennych przyrodniczo oraz wykorzystywaniem gruntów wysokich klas bonitacyjnych na działalność rolniczą.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych KPRM.